Upprättare: Annette C Hammarlund Johansson

Vitalograph COPD-6, Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Innehåll

1. Syfte och omfattning 1
2. Allmänt 1
3. Ansvar och roller för denna rutin 2
   3.1. Verksamhetschef (VC) 2
   3.2. Vårdenhetschef (VEC) 2
   3.3. Medarbetare 2
4. Beskrivning 2
   4.1. Informera patienten om hur undersökningen går till: 2
   4.2. Förbered mätaren: 2
   4.3. Rengöring/ Underhåll: 3
   4.4. Förbered mätaren 4
   4.5. Genomför tre (eller fler) blåsningar 5
   4.6. Visa testresultat: 5
   4.7. Åtgärder 7
   4.8. Inköp: 7
5. Plan för kommunkation och implementering 7
6. Dokumentinformation 8
7. Referenser 8

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet

1. Syfte och omfattning

Syftet med denna rutin är att förtydliga användande av Vitalograph COPD-6.

Rutinen omfattar berörda enheter inom hälso- och sjukvård i Region Gävleborg som använder Vitalograph COPD-6.

2. Allmänt

Vitalograph COPD – 6 är ett screeninginstrument för patienter där anamnes eller luftvägssymtom kan tala för KOL.

Screening bör erbjudas patienter med pågående/ tidigare tobaksbruk i samband med besök och gäller även om patienten har en pågående luftvägsinfektion.

COPD- 6 mätningen beställs i kommentarsrutan i lablistan. Svaret skall sedan föras in under mätvärden och åtgärdskod för dynamisk spirometri (AG053) skall dokumenteras.

FEV1/FEV6 < 0.73 och/eller
FEV1 < 80 % av förväntat värde. → **SPIROMETRI**

Diagnos ställs med spirometri samt anamnes.

3. Ansvar och roller för denna rutin

3.1. Verksamhetschef (VC)

Verksamhetschef ansvarar för att sprida kunskap om innehållet i denna rutin samt säkerställa att rutinen följs.

3.2. Vårdenhetschef (VEC)

Vårdenhetschefer sprider kunskap om innehållet i denna rutin till sina medarbetare, och skapar förutsättningar för respektive medarbetare att tillämpa rutinen i sitt dagliga arbete.

3.3. Medarbetare

Berörda medarbetare ansvarar för att läsa och följa denna rutin.

4. Beskrivning

4.1. Informera patienten om hur undersökningen går till:

- Se till att patienten sitter upprätt under hela mätningen.
- ”Andas in maximalt, håll andan tills du fått in munstycket innanför tänderna och slutit tätt om munstycket med fuktiga läppar. Man kan bita lätt i munstycket, men inte så mycket att det kläms ihop. Tunga och tänder får inte blockera munstycket.”
- ”Täck inte för utblåsningshålet på apparatens baksida.” (Volymen blir då felaktig.)
- ”Blås sedan ut så hårt du kan under 6 sekunder, en ljudsignal (pip) hörs efter 6 sek.
- Blås sammanlagt tre godkända blås. Det bästa sparas automatiskt för jämförelse med nästa.”
- Variationen av utblåsen ger en uppfattning om undersökningens trovärdighet. Vid stor variation överväg att göra om utblåsen.

4.2. Förbered mätaren:

- Mätaren kräver 2 st, AAA 1,5 v batteri.
- Sätt dit ett engångsmunstycke med backventil då mätare saknar detta.
- Tryck på rund grå knapp uppe till höger för att starta mätaren.
- Ange personens ålder, justera med pil upp eller ner. Bekräfta/ flytta testet framåt med grå knapp i mitten (med pil)
- Ange längd enligt ovan och bekräfta med mittenknapp.
- Ställ in kön med piltangenterna upp/ner. Bekräfta med mittenknapp.

  ♂ = Man ♀ = Kvinna

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet

- Nu visas ett ansikte som blåser ut och mätaren är redo att användas. Mätaren stängs av och nollställs efter ca.2 minuter. Inställningar sparas inte.

Visa testresultat:

- Tryck mitten pil för att visa senaste samt bästa värdet.
- Tryck upp så presenteras bästa värdet av FEV 6, kvoten FEV1/FEV6, lungålder(används inte) samt FEV 1.
- Färgen runt resultatfönstret indikerar om utblåset är normalt eller inte beroende på vilken färg pilarna i fönstret pekar mot (grön till röd)
- Ett icke godkänt blås får ett utropstecken efter siffrorna i högra kanten.
- Dokumentation av det bästa värdet förs idag in i PMO i mätvärden och välj minispirometri som val att föra in värdena.
- Om mätaren stänger av sig: sätt igång genom att trycka på On- knapp. Håll sedan in den grå mittenknappen i några sekunder. Då visar mätaren det bästa resultatet från senaste mätningen.
- Dokumentation av utförd åtgärd dokumenteras under AG053, dynamisk spirometri.

4.3. Rengöring/ Underhåll:

- Avtorkning efter varje patient med ytdesinfektion med tensid av ytterhölje, display och knappsats.
- Munstycket är engångs och kasseras efter varje patient.
- Det bör gå minst 5 minuter mellan varje patient.
- Tillverkaren rekommenderar vid synlig kontaminering mekanisk rengöring av flödeshuvudet.(vg.se tillverkarens manual)

- **Underhåll:** Rengöring och medel enligt lokal rutin. Tillverkaren föreslår att mätaren rengörs minst 1g/månad eller efter 100 undersökningar. Rengöring max 50 rengöringstillfällen.
- Tillverkaren rekommenderar att enheten byts ut årligen.

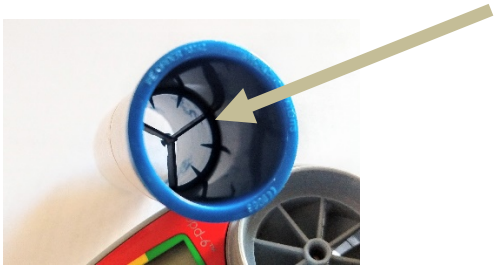
Vill du veta mer om mätningen och även se kortare instruktionsfilm, besök SKR:s hemsida alt. klicka här:
https://skrplay.screen9.tv/media/qJfrcBn6llGN1P-wO-zUXw/fev1-fev6-matning-for-screening-av-kol

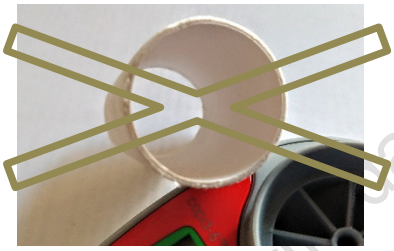
Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet

4.4. Förbered mätaren

Mätaren kräver 2 st, AAA 1,5 v batteri.

Sätt dit ett engångsmunstycke med **backventil** då mätare saknar detta.

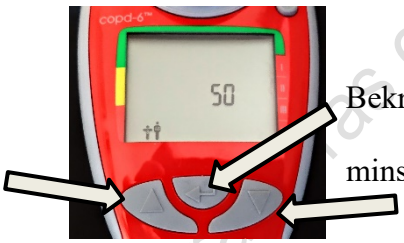




Tryck på rund grå knapp uppe till höger för att starta mätaren.

Ange personens ålder, justera med pil upp ▲ eller ner ▼ Bekräfta/ flytta testet framåt med grå knapp i mitten (med pil) ↵

Öka ålder

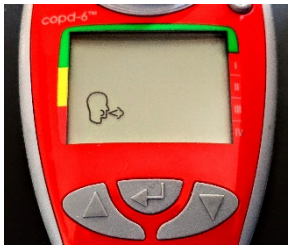


Bekräfta/nästa

minska ålder

Ange längd enligt ovan och bekräfta med mittenknapp.
Ställ in kön med piltangenterna upp/ner. Bekräfta med mittenknapp.
♂ = Man ♀ = Kvinna

Nu visas ett ansikte som blåser ut och mätaren är redo att användas.



Mätaren stängs av och nollställs efter ca.2 minuter. Inställningar sparas inte.

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet

4.5. Genomför tre (eller fler) blåsningar

Se till att patienten sitter upprätt under hela mätningen.

”Andas in maximalt, håll andan tills du fått in munstycket innanför tänderna och slutit tätt om munstycket med fuktiga läppar. Man kan bita lätt i munstycket, men inte så mycket att det kläms ihop. Tunga och tänder får inte blockera munstycket.”

”Täck inte för utblåsningshålet på apparatens baksida.” (Volymen blir då felaktig.)







FEL

”Blås sedan ut så hårt du kan under 6 sekunder, en ljudsignal (pip) hörs efter 6 sek.

Blås sammanlagt tre godkända blås, om patienten orkar, det är jobbigt att blåsa.
Ett godkänt blås avslutas med två korta pipsignaler. Ett icke-godkänt blås avslutas med tre pipsignaler, en lite längre följd av två korta.
Icke-godkänt kan bero på att patienten inte tar i ordentligt i början eller slutar för tidigt. Ibland går det inte att blåsa i sex sekunder p g a hosta. Om det bara blir icke-godkända mätningar kan man ibland ändå dra vissa slutsatser.
Förutom annorlunda pipsignal så kommer det att visas ett utropstecken i displayen efter siffrorna för ett icke-godkänt blås.

Det bästa sparas automatiskt för jämförelse med nästa.”
Variationen av utblåsen ger en uppfattning om undersökningens trovärdighet. Vid stor variation överväg att göra om utblåsen.

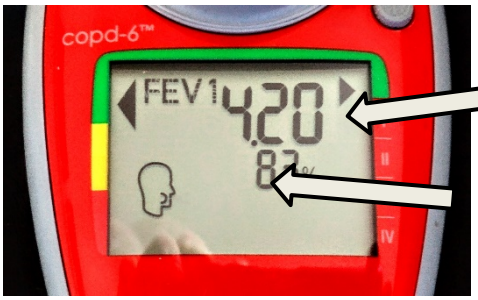
Kopians giltighet garanteras ej efter utskriftsdatumet

4.6. Visa testresultat:

Mätaren visar senaste blåsningen och lagrar den bästa blåsningen. Tryck mitten pil ↵ för att växla från sista blåsningen till **bästa blåsningen**. (om sista blåsningen även är den bästa blåsningen så fortsätter mätaren att visa den)

Mätaren visar fyra olika bilder med olika värden som man växlar mellan genom att pila nedåt eller uppåt. Den ordning som nu visas är om man pilar nedåt ▼.

1/ Första bilden visar FEV1 överst med stora siffror och FEV1 i procent av förväntat med något mindre siffror (Dessa värden ska föras in i lablistan/papper).



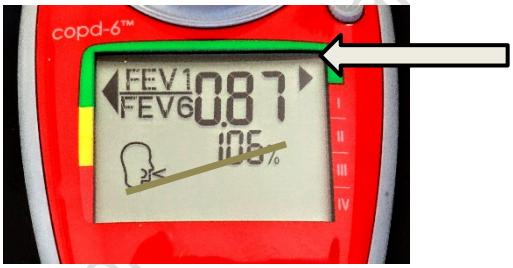
FEV1 i detta exempel 4.20 (liter)

FEV1 i procent av förväntat: 83%

2/ Andra bilden ska man helt hoppa över, pila vidare



3/ Tredje bilden visar kvoten FEV1/FEV6 med stora siffror. Fyll i den i lablistan/papper. De mindre siffrorna under hoppas över.



FEV1/FEV6 i detta exempel 0,87

4/



Trycker man på mittenknappen igen så kommer man tillbaka till bild 1.
Ett icke godkänt blås får ett utropstecken efter siffrorna i högra kanten.

Färgen runt resultatfönstret indikerar om utblåset är normalt eller inte beroende på vilken färg pilarna i fönstret pekar mot (grön till röd)

Kopians giltighet kontrolleras endast utskriftsdatumet

4.7. Åtgärder



Pil som pekar mot:

Rött: Boka en tid på hälsocentralen för fortsatt utredning hos Astma/KOL sköterska inom 1 vecka alternativt till läkare om inte Astma/KOL sköterska finns.

Orange: Erbjud rökavvänjning i förekommande fall samt boka en tid inom 4 veckor hos Astma/KOL sköterska alternativt till läkare om Astma/KOL sköterska inte finns.

Grönt: Erbjud rökavvänjning i förekommande fall

Alla värden från COPD- 6 testet förs in i mätvärden under minispirometri.

Om mätaren stänger av sig: sätt igång genom att trycka på On- knapp. Håll sedan in den grå mittenknappen i några sekunder. Då visar mätaren det bästa resultatet från senaste mätningen.

4.8. Inköp:

- COPD-6 test apparat finns att beställa i Proceedo art nr 287 898 Namn COPD6-screeningsmätare för KOL.
- Munstycke papp engång med backventil diameter 30 mm Safe Tway. Artikel nr 287 875.

5. Plan för kommunkation och implementering

Utsedda extrauppföljare ansvarar för att rutinen sprids till kvalitetssamordnare inom berörda verksamhetsområden. Kvalitetssamordnare informerar

Kopians giltighetsgaranteras endast utskriftsdatumet

Verksamhetschef och Vårdenhetschef om rutinen och dessa ansvarar för att rutinen blir känd, implementeras och tillämpas.

6. Dokumentinformation

Denna rutin utgår från Region Sörmlands användarmanual för Vitalograph COPD-6.

Denna rutin har utarbetats av:
Helena Berglund, Sjuksköterska Gävle Strand Din Hälsocentral
Annika Nyberg, Sjuksköterska Capio Hälsocentral Brynäs
Granskats av:
Damjana Palcic Berce, Allmän specialist och processledare
Karin Lind, Sjuksköterska Södertull Din Hälsocentral
Fastställare är:
Anna Andersson, Verksamhetschef PV VO Ljusdal

Reviderat 2023-09-13: bildförklaring s 7

7. Referenser

Dokumentnamn	Plats
https://skrplay.screen9.tv/media/qJfrcBn6llGN1P-wO-zUXw/fev1-fev6-matning-for-screening-av-kol	Sveriges kommuner och Regioner

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet